

POSTANOWIENIE

Dnia 20 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 20 października 2016 r.

zażalenia **M. K.**,

skazanego z art. 158 § 1 k.k. i in.,

na postanowienie Sądu Okręgowego w S.

z dnia 11 lipca 2016 r. (sygn. akt IV WKK (...))

o nieuwzględnieniu wniosku skazanego o wyznaczenie obrońcy z urzędu

p o s t a n o w i ł:

**stwierdzić niewłaściwość Sądu Najwyższego do podjęcia decyzji
w przedmiocie wniesionego zażalenia i akta sprawy zwrócić
Sądowi Okręgowemu w S.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 11 lipca 2016 r. Sąd Okręgowy w S. (sygn. akt IV WKK (...)) nie uwzględnił wniosku **M. K.** o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu celem sporządzenia i podpisania kasacji. Podstawą decyzji Sądu był brak stwierdzenia przesłanek z art. 78 § 1 i 1a k.p.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 15 kwietnia 2016 r.

Na postanowienie Sądu Okręgowego w S. zażalenie złożył **M. K.**, wskazując naruszenie:

a) art. 80a k.p.k. w brzmieniu sprzed nowelizacji ustawą z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, w związku z art. 20 tej ustawy przez uznanie, że do wyznaczenia obrońcy z urzędu na wniosek oskarżonego złożony przed wejściem w życie tej ustawy, konieczne jest aby oskarżony wykazał w sposób należyty, że nie jest w stanie

ponieść kosztów obrony z wyboru bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny;

b) art. 288 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych, przez uznanie, że ma on zastosowanie w przypadku wniosków o wyznaczenie obrońcy z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 81 § 1a k.p.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 17 września 2015 r., na postanowienie sądu o odmowie wyznaczenia obrońcy, przysługuje zażalenie do innego równorzędnego składu tego sądu. W przedmiocie zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego w S. z dnia 11 lipca 2016 r. o odmowie wyznaczenia obrońcy z urzędu dla M. K. właściwy jest więc wyłącznie ten sam Sąd, orzekający w równorzędnym składzie. Brak jest w Kodeksie postępowania karnego jakiegokolwiek innego przepisu, który przenosiłby właściwość rozpoznawania takich zażaleń na Sąd Najwyższy, nawet jeżeli postanowienie dotyczy wniosku o ustanowienie obrońcy celem sporządzenia i wniesienia kasacji. Prawidłowość rozstrzygnięcia sądu powszechnego w tym zakresie jest ewentualnie przedmiotem badania Sądu Najwyższego w trybie art. 530 k.p.k. lub 531 k.p.k. W tym stanie rzeczy, należało stwierdzić niewłaściwość Sądu Najwyższego i sprawę zwrócić Sądowi Okręgowemu w S..

Należało przy tym wskazać, na treść art. 528 § 1 pkt 2 k.p.k., zgodnie z którym nie przysługuje środek odwoławczy na odmowę wyznaczenia adwokata lub radcy prawnego w celu sporządzenia kasacji. Regulacja ta musi zostać wszakże skonfrontowana z treścią art. 81 § 1a k.p.k., który został wprowadzony ustawą z dnia 12 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia w wykonaniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 października 2013 r. (K 30/11) stwierdzającym, że brak środka odwoławczego na odmowę wyznaczenia adwokata z urzędu stanowi naruszenie art. 42 ust. 2 w zw. z art. 45 ust. 1 i z art. 78 Konstytucji RP. Konfrontacja ta może prowadzić do uznania, że art. 528 § 1 pkt 2 k.p.k. dotyczy wyłącznie przypadków, w których postanowienie o odmowie ustanowienia adwokata z urzędu wydawane jest przez Sąd Najwyższy. Kwestie powyższe mogą

wszakże zostać rozstrzygnięte wyłącznie przy rozpoznawaniu zażalenia skazanego przez sąd właściwy.

Warto przy tym podkreślić, że ustawa z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, w przeciwieństwie do wielu wcześniejszych ustaw nowelizacyjnych, nie zawiera ogólnej reguły intertemporalnej nakazującej stosowanie zmienionych tą ustawą przepisów kodeksu postępowania karnego do spraw będących w toku. W tej sytuacji mają do niej zastosowanie ogólne zasady intertemporalne, obowiązujące w demokratycznym państwie prawa, w tym w szczególności zakaz retroaktywnego naruszania uprawnień nabytych oraz arbitralnego działania organów władzy publicznej. Jednym z instrumentów chroniących przed takim retroaktywnym stosowaniem ustawy nowej, jest obowiązek respektowania skuteczności czynności procesowych podjętych na gruncie poprzednio obowiązujących przepisów (por. art. 20 ustawy z dnia 11 marca 2016 r.). Dotyczy to w szczególności przypadków, gdy przed wejściem w życie nowej regulacji doszło już do spełnienia wszystkich przesłanek uzyskania określonego uprawnienia mającego charakter gwarancyjny (takiego jak realizacja prawa do obrony przez ustanowienia adwokata z urzędu), zaś tylko od decyzji organu procesowego zależało podjęcie konkretyzującego to uprawnienie rozstrzygnięcia. Przyjęcie, że w takim przypadku nowe przepisy mogą w sposób retroaktywny znieść te uprawnienia, bowiem organ procesowy nie zdążył wydać stosownych decyzji przed wejściem w życie znowelizowanych regulacji, stanowiłoby interpretację zasad intertemporalnych sprzeczną z dyrektywą wykładni prokonstytucyjnej, a także prowadzącą do rezultatów wykładni niezgodnych z zasadą uczciwego procesu.

Mając na względzie powyższe okoliczności, należało rozstrzygnąć jak w sentencji.